

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XXV. De Peculio Clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

merè personalia, extinguitur; tùm quòd remississe talem revocationem censetur donans, qui scivit donatarij ingratitudinem, contra eum tamen nihil movit.

§. VII.

De aliis duabus causis revocandi donationem inter vivos, ob supervenientiam scilicet liberorum & inefficaciam donationem?

Siquis liberos non habens, omnia sua bona, vel partem eorum notabilem donavit, donatione propriè dictà, quæ non tam remuneratoria est, aut pie causæ facta, ac postea inopinatò, & præter spem liberos legitimos suscipiat, etiamsi unicus ille tantùm filius esset, re-

vocare potest donationem factam, ob quòd censetur donatio facta ralis, naturalis jure sic præsumente, nisi liber nascentur, cùm nemo censetur revocare suos, posteris suis, seu liberis præterita ut etiamsi Ecclesiæ, aut pie causæ facta sit talis donatio, saltem ulque legitimam liberorum revocari potest.

Denique etiam revocatur donatio officiosa, quæ nimium facta est cum officium paternæ pietatis in filios adnuendam legitimam, qui per quædam apud ludicem institutam, post mortem parentis donantis, saltem ulque legitimam, revocare possunt donationem factam; de qua querela, & inefficacia donationis revocatione præcipitur.

TITVLVS XXV.

DE PECULIO CLERICORUM.

Peculii nomine hinc veniunt bona Clericorum, seu beneficiorum secularium; quæ bona in triplici differentia sunt, alia enim sunt bona patrimonialia, quæ Clerico beneficiato competunt ex hereditate v. g. ex donatione, aut aliis contractibus Civilibus &c. quæ bona etiam peculium Castrense dicuntur. Alia sunt bona quasi patrimonialia, bona sive peculium quasi castrense, quæ clerici beneficiati acquirunt ut stipendia suorum laborum, officiorum & ministeriorum Ecclesiasticorum. Alia denique dicuntur bona merè Ecclesiastica sive

peculium profectitium, aut reddituum beneficiorum, quos habent tales beneficiati Clericij sui beneficiorum Ecclesiasticorum. De his ergo bonis Clericorum.

§. I.

An Clerici sint veri Domini bonorum, ac reddituum Ecclesiasticorum, quos ratione beneficii percipiunt, etiam superfluum, an vero sint administratores tantum eorum?

Certum est primò, quòd Clerici beneficiati seculares Domini sunt bonorum patrimonialium, & quædam

patrimonialium, & de his plenè disponere possit, tam inter vivos, quàm per ultimam voluntatem, nõ minùs, quàm Laici, prout constat *ex cap. Quia nos 9. De testament.* neque enim per ordinem, aut Clericatum fiunt incapaces domini, aut eo se abdicant. De bonis ergò, seu de redditibus merè Ecclesiasticis, quos ratione suorum beneficiorum habent, est questio tantùm, utrum horum etiam sint Domini. Qua in re, certum est secundo, quòd eorum proventuum, quos ex bonis Ecclesiasticis ratione suorum beneficiorum percipiunt, verissimi sint Domini tales Clerici beneficiati sæculares, quoad illam partem, quæ ipsis ad vitæ honestæ sustentationem, necessaria est, ut possint etiam de hac parte pro suo arbitratu, ad profanas causas, dum vivunt, disponere, si quid ob parsimoniam propriam, de his honestæ sustentationi necessariis fructibus, comparcant; habent enim se hi fructus ad sustentationem honestam necessarij, sicuti justum stipendium, quod numerari solet, ad certa obsequia obligatis, ergo sicuti hi verissimi Domini, hujus justij sui stipendij fiunt, ita etiam perfectum dominium suorum fructuum ad honestam sustentationem sibi necessariorum, habent hi Clerici beneficiati. Tertio denique valde probabile est, quòd pleni, & perfecti etiam Domini sint hi Clerici sæculares beneficiati, reddituum beneficiorum, etiam superfluum, qui scilicet ad competentem Clerici talis sustentationem necessarij non sunt, ita tamen, ut obligationem habeant hi Clerici in pios usus eos expendendi: Dicitur enim in *cap. unico De Clericis non residentibus*

in 6. Et in Trident. sessione 23. cap. 1. De reform. quòd absentes à divinis officiis sine justa causa, vel non residentes, fructus suorum beneficiorum non faciant suos, & privati debeant fructibus, quos lucrari poterant, si ultra tempus constitutum à beneficio abstulerint; quæ verba satis probant à contrario sensu, quòd dominium suorum fructuum acquirant beneficiati, si quoad residentiam suæ obligationi satisfaciunt, cum fructus facere suos, aut lucrari, idem sit, ac dominium acquirere; quòd autem huic dominio etiam adsit obligatio expendendi in pauperes, aut pias causas fructus tales superfluos, ex varijs juribus probatur, & ex mox dicendis patebit.

§. II.

Utrum Clerici beneficiati ex lege justitia teneantur redditus superfluum beneficiorum erogare in pios usus, an verò ex alia lege, vel precepto, sine onere restitutionis?

Obligari tales Clericos ex justitia ad fructus hos superfluos expendendos in pauperes, vel alias pias causas plurimi docent, ita ut ad restitutionem faciendam ex alijs suis bonis teneantur, si superfluum suorum reddituum aliquid in profanos usus expenderit; quam sententiam valde probabilem, omnibus beneficiatis in praxi consulendam, fatentur etiam aliqui, qui contrariam sententiam tinentur, cum quòd satis efficaciter esprobetur, non tantùm ex varijs juris antiqui textibus, sed ex *Trid. etiam sess. 25. cap. 1. De reform.* & ratio etiam probat, quæ cum hoc onere, pacto, & modo, data hæc beneficiatis, putat, ut superflua

Vuu 3

flua

sua in pios usus expendant; neque ostendi possit, contra quam legem peccent beneficiati, superflua hæc in profanos usus expendendo, nisi obligari eos ex iustitia dicatur. Contraria tamen sententia, quod non obligentur ex iustitia, ad superfluos hos fructus in pias causas expendendas, sed ex charitate tantum, quæ obligat ad subveniendum pauperibus, ut volant aliqui; vel ex religione desumendo obligationem talem ex ipsa bonorum talium, Deo & Sanctis oblatorum, natura, quæ expendi volunt, ut Sanctos decet, prout putant alii; vel ex alio iuris positivi humani præcepto, ex variis iurum textibus petito, &c. comuni hodie usu, & consuetudine recepta est, ac ob plurimorum AA. auctoritatem valde probabilis, cum obligatio iustitiæ non facile probari possit, ex fundatorum, aut hæc bona conferentium voluntate, qui tam rigidi, ad Clericos, sub hoc onere, obligandos, vix videntur præsumi posse, absque irreverentia in statum Clericalem; neque conscientiam sibi facile faciant restitutionis, dantes Clerici hæc bona ad profanos usus, consanguineis v. g. aut accipientes Laici talia bona ad profanum usum ipsis expensa; & facile etiam explicentur SS. PP. & SS. Canones, qui contrarium videntur asserere, aut restitutionem faciendam insinuare, loqui scilicet illos, de illo tempore, quonondum bona Ecclesiæ in quatuor partes distributa fuerunt, ut una scilicet cederet Episcopo; altera Clericis aliis; tertia fabricæ; quarta pauperibus: hodie tamen post divisionem hanc legitimam auctoritate factam, cessat hæc obligatio iustitiæ.

§. III.

Ad quem pertineant bona ecclesiastica à Clerico beneficiato, & meliorata facta in rebus Ecclesiæ, num ad Ecclesiam, an vero ad ipsum beneficiatum?

Prima quæstio non ex regula generali, sed ex variis circumstantiis decidi debet; si enim Prælati vel Rector Ecclesiæ, aut beneficiatus, nihil, vel parvum patrimonium eo tempore habuit, quo ad Prælatum talem, aut beneficium promotus præsumitur (cæteris paribus) et bonos fundos v. g. prædia, &c. quæ antea ab eo acquisita sunt, et antea Ecclesiæ fuisse coempta, & utilitatem suam pertinere; prout statutum habetur in cap. Investigandum i. h. t. negatim decens est, ut qui nullum, vel exiguum patrimonium habet, sibi patrimonium acquirat ex redditibus Ecclesiæ, per prohibitam v. g. negotiationem. Si vero proprium patrimonium eo tempore habuit, & hoc quidem amplum, cum tamen redditus tenues beneficium essent, propriis potius, quam ex Ecclesiæ redditibus, comparasse sibi talia bona censeri debet, quæ præsumptio etiam tunc locum habet, quando beneficiatus proprio nomine talia bona emit, & quæ etiam ac pacifice aliquamdiu possedit, ut in tali casu, pro possessore, etiam hærede præsumi debeat, cum delictum in dubio non sit præsumendum. Scilicet tamen casus contingere potest, vel ratione patrimonii habiti, vel ratione industriae adhibite, ut bona taliter a Clerico beneficiato coempta, sive proprio

sive alieno nomine coempta sint, inter Ecclesiam, & hæredes beneficiati, sint dividenda, nisi clarè constet ex bonis patrimonialibus tantùm comparata hæc fuisse, quo in casu ad hæredes beneficiati taliter comparata transibunt; vel nisi constet ex redditibus tantùm Ecclesie comparata ea fuisse, quo in casu, ad Ecclesiam taliter coempta pertinebunt, sive proprio, sive alieno nomine coempta sint, prout etiam habetur in cap. *inquivendum 4. h. e.* & *quamvis in cap. Presbyter 2. h. e.* statuatur, ut in casu, quo res aliqua ex redditibus Ecclesie emitur v. g. instrumentum emptionis, nomine Ecclesie, conficiatur, sub pœna adimendæ administrationis, pœnam tamen hanc non incurrit, qui monitus, ut rem taliter emptam Ecclesie incorporaret, facit, quod monetur, etiamsi instrumentum nomine Ecclesie confectum non sit, cum delictum non censeatur in tali casu in effectum deductum.

Meliorationes verò, si quos in Ecclesie bonis fecit beneficiatus, fundos v. g. steriles ad fertilitatem, vel saltem ad

maiores fertilitatem reducendo, relinquuntur quidem beneficiato, ut illis frui possit, dum vivit, post mortem verò illius tales meliorationes, aut illarum æstimatio, non transeunt ad hæredes beneficiati, sed penes Ecclesiam manent, si ex redditibus Ecclesiasticis meliorationes illæ factæ fuerunt, ita ut nec impensæ factæ, restitui debeant (sicuti enim æquum est, ut illi relinquatur terra possidenda, & fruenda, quam suâ industriâ excoluit, ita æquum etiam est, ut quæ ex Ecclesiasticis redditibus, meliorata sunt, Ecclesie maneat, post mortem illius, qui meliorationes tales sumptibus Ecclesie fecit) si verò meliorationes tales factæ fuissent sumptibus proprii patrimonii, aut ex quasi patrimonialibus bonis, hæredes talis beneficiati defuncti petere poterunt talium meliorationum æstimationem, nisi appareat, aut probari possit, animo donandi Ecclesie suas factas has meliorationes fuisse, ut ne ex alieno sine meliorantis voluntate, deturcat Ecclesia.

